

ที่ กษ ๐๙๑๙.๗/ ๖ ๙๐๕๑

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมุกดาหาร
อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ๔๙๐๐๐

๑๙ กันยายน ๒๕๖๙

เรื่อง ส่งข้อมูลเตือนภัยการเกษตร ระหว่างวันที่ ๑๖ - ๒๙ กันยายน ๒๕๖๙

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ข้อมูลเตือนภัยการเกษตรฯ

จำนวน ๑ ชุด

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมุกดาหาร ขอส่งข้อมูลเตือนภัยการเกษตร ระหว่างวันที่ ๑๖ - ๒๙ กันยายน ๒๕๖๙ เพื่อใช้ประโยชน์ในหน่วยงานและประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ โดยทั่วถึง ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวุฒิชัย กากแก้ว)

นักวิชาการเกษตรชำนาญพิเศษ รักษาการในตำแหน่ง
ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมุกดาหาร

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมุกดาหาร

โทรศัพท์ ๐ ๔๒๖๑ ๑๔๓๙

E-mail:mukdafces@yahoo.com

รายชื่อแนบ ที่ กษ ๐๙๑๙.๗/๖๙๐๕๑

ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๙

เรื่อง ส่งข้อมูลเตือนภัยการเกษตร ระหว่างวันที่ ๑๖ - ๒๙ กันยายน ๒๕๖๙
เรียน

๑. เกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร
๒. เกษตรจังหวัดมุกดาหาร
๓. ปศุสัตว์จังหวัดมุกดาหาร
๔. ประมงจังหวัดมุกดาหาร
๕. สหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร
๖. ปฎิรูปที่ดินจังหวัดมุกดาหาร
๗. หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์มุกดาหาร
๘. ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินมุกดาหาร
๙. ผู้อำนวยการโครงการชลประทานมุกดาหาร
๑๐. ผู้อำนวยการศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯมุกดาหาร
๑๑. ผู้อำนวยการการยางแห่งประเทศไทยจังหวัดมุกดาหาร
๑๒. ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดมุกดาหาร
๑๓. หัวหน้าด่านกักกันสัตว์มุกดาหาร
๑๔. หัวหน้าด่านตรวจพืชมุกดาหาร

เตือนภัยการเกษตร
ช่วงวันที่ 16-29 กันยายน 2569

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดขึ้นช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
อากาศร้อน มีฝนตก และฝนตกหนักบางพื้นที่	1. กะเพรา โหระพา แมงลัก	เก็บเกี่ยว	แมลงหิวข้าวยาสูบ	ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงจากใบ มักพบบริเวณหลังใบ ส่วนกลางของลำต้น นอกจากนี้ยังเป็นพาหะนำโรคที่เกิดจากเชื้อไวรัส	ใช้สารฆ่าแมลงที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัด เช่น สไปเรตเรนท์ 15% OD อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ฟลอร์นิคมีด 50% WG อัตรา 20 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ไซแอนทรานิโพรล 10% OD อัตรา 30 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ซัลฟอกซาฟลอร์ 50% WG อัตรา 10 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ สไปโรเมซีเฟน 24% SC อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ไพมีไทรซิน 50% WG อัตรา 20 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ บูโพรเฟซิน 40% SC อัตรา 30 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นเมื่อพบแมลงหิวข้าวยาสูบ (ระยะตัวอ่อนและตัวเต็มวัย) มากกว่า 5 ตัวต่อต้น โดยพ่นสลับติดกัน 3 ครั้ง ห่างกัน 7 วัน
	2. พืชตระกูลกะหล่ำและผักกาด (เช่น คื่นช่าย กะหล่ำปลี กะหล่ำดอก บรอกโคลี กวางตุ้ง	ทุกระยะการเจริญเติบโต	1. ตัวหมัดผัก	ตัวอ่อนตัวหมัดผักกัดกิน หรือซ่อนไข่เข้าไปกินอยู่บริเวณโคนต้น หรือรากของผัก ทำให้พืชผักเหี่ยวเฉา และไม่เจริญเติบโต ถ้ารากถูกทำลายมาก ๆ อาจจะทำให้พืชผักตายได้ ตัวเต็มวัยชอบกัดผิวด้านล่างของใบทำให้ใบเป็นรูพรุน และอาจกัดกินผิวลำต้น และกลีบดอกด้วย ตัวหมัดผักชอบอยู่รวมกัน	1. วิธีธรรมชาติ การลดการระบาดของตัวหมัดผัก สามารถทำได้โดยการไถตากดินไว้เป็นเวลา 1 สัปดาห์เพื่อทำลายตัวอ่อน และดักแด้ที่อยู่ในดิน นอกจากนี้ควรเปลี่ยนมาปลูกพืชที่ตัวหมัดผักไม่ชอบจะเป็นการช่วยลดการระบาดได้อีกทางหนึ่ง 2. การใช้เชื้อแบคทีเรีย (<i>Steinernema</i>)

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
	ผักกาดขาว ผักกาดหอม ฯลฯ			เป็นกลุ่ม ๆ ตัวเต็มวัยเมื่อถูกกระทบกระเทือนจะกระโดด และสามารถบินได้ไกล	carpocapsae) อัตรา 50 ล้านตัวต่อไร่ 20 ลิตร โดยพ่น หรือราดลงดินก่อนปลูกหลังการให้น้ำ และพ่นทุก 7 วันหลังปลูก 3. ใช้สารฆ่าแมลงที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัด เช่น ฟิโปรนิล 5% SC อัตรา 50 มิลลิลิตรต่อไร่ 20 ลิตร หรือ ไดโนทีฟูแรน 10% WP อัตรา 40 กรัมต่อไร่ 20 ลิตร หรือ ไดโนทีฟูแรน 10% SL อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อไร่ 20 ลิตร หรือ โทเลฟนไพเรต 16% EC อัตรา 30 มิลลิลิตรต่อไร่ 20 ลิตร หรือ ไพรีฟิโนฟอส 50% EC อัตรา 50 มิลลิลิตรต่อไร่ 20 ลิตร หรือ ไพโรไทเอฟอส 50% EC อัตรา 50 มิลลิลิตรต่อไร่ 20 ลิตร หรือ อะซีทาไมพริด 20% SP อัตรา 30 กรัมต่อไร่ 20 ลิตร หรือ คาร์บาริล 85% WP อัตรา 60 กรัมต่อไร่ 20 ลิตร พ่นเมื่อพบการระบาด และควรพ่นสารสลับกลุ่มสลับไกการออกฤทธิ์เพื่อชะลอการสร้างความต้านทานต่อสารฆ่าแมลง
			2. โรคใบจุด (เชื้อรา <i>Alternaria brassicicola</i> และ <i>A. brassicae</i>)	โรคเกิดได้ทุกส่วนและทุกระยะการเจริญเติบโตของพืช อาการระยะต้นกล้า เกิดแผลเล็ก ๆ สีน้ำตาลเข้มที่ลำต้น จากนั้นแผลจะขยายใหญ่ อากการคล้ายโรคนำคอดิน ทำให้ต้นกล้าชงักการเจริญเติบโต อากการระยะต้นโต มักพบบนใบและก้านใบ	1. ใช้เมล็ดพันธุ์ที่ปลอดโรค ไม่นำเมล็ดพันธุ์จากแปลงที่มีการระบาดของโรคมารปลูก 2. เชื้อเมล็ดในน้ำอุณประมาณ 50 องศาเซลเซียส นาน 20-25 นาที ก่อนปลูก 3. ไม่ปลูกพืชระยะชิดกันจนเกินไป ควรให้มีแสงแดดส่องผ่านได้และมีการระบายอากาศที่ดี

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
				เกิดเป็นแผลจุดเล็ก ๆ สีเหลือง ต่อมาแผลจะขยายใหญ่มีสีน้ำตาลเข้มถึงดำ ลักษณะเป็นวงค่อนข้างกลม เรียงซ้อนกันเป็นชั้น ๆ ในกะหล่ำปลี ถ้าเกิดโรคหลังจากห่อหัวแล้ว และสภาพอากาศมีความชื้นสูง จะเกิดอาการเน่าอย่างรุนแรงทั้งหัว ในกะหล่ำดอก และบรอกโคลี ถ้าเกิดอาการที่ดอก จะทำให้เกิดแผลสีน้ำตาล โดยเริ่มจากช่อดอกที่อยู่ด้านนอกลามเข้ามาด้านใน หากเป็นโรครุนแรงจะยุบทำลายทั้งดอก **** เชื้อสาเหตุโรคสามารถติดเมล็ด ทำให้เมล็ดสูญเสียความงอก หรืออาจแฝงตัวในเมล็ดพันธุ์ทำให้เกิดการระบาดของโรค เมื่อนำไปปลูกในฤดูถัดไป	4. ตรวจแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพบโรคในระยะกล้า ควรถอนต้นกล้าที่เป็นโรค นำไปทำลายนอกแปลงปลูก หากพบโรคในระยะต้นโต ควรตัดใบที่เป็นโรคออก นำไปทำลายนอกแปลงปลูก แล้วพ่นสารป้องกันกำจัดโรคพืช เช่น ไอโพรไดเมท 50% WP อัตรา 30 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ อะซอกซีสโตรบิน 25% SC อัตรา 5-10 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ คลอโรทาไลนิล 50% SC อัตรา 20-30 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นทุก 5-7 วัน 5. ถ้าพบโรคระบาดรุนแรงให้ปลูกพืชอื่นที่ไม่ใช่พืชผักตระกูลกะหล่ำและผักกาด สลับหมุนเวียนอย่างน้อย 3 ปี
	3. ฟริก	ทุกระยะการเจริญเติบโต	1. โรคเหี่ยวเฉียว (เชื้อแบคทีเรีย <i>Ralstonia solanacearum</i>)	พบต้นฟริกแสดงอาการของโรคเป็นหย่อม ๆ กระเจียวทำวันแปลงปลูก ลักษณะอาการเริ่มแรกต้นฟริกแสดงอาการเหี่ยวในเวลากลางวันที่อากาศร้อนจัด และฟื้นกลับมาปกติในเวลากลางคืนซึ่งมีอากาศเย็น โดยแสดงอาการในลักษณะนี้สลับกัน 2-3 วัน จากนั้นต้นฟริกจะเหี่ยวทั้งต้นอย่างถาวรและตายในที่สุด โดยที่ต้นฟริกยังคงเขียวอยู่ ให้สังเกตบริเวณโคนต้นจะมีสีน้ำตาลเข้ม เมื่อถอนต้นขึ้นมาจะพบ	1. ควรเลือกพันธุ์ปลูกที่ไม่เคยมีการระบาดของโรคนี้มาก่อน และมีการระบายน้ำที่ดี 2. ไถพรวนดินให้ลึกเกินกว่า 20 เซนติเมตรจากผิวดินและตากดินไว้นานกว่า 2 สัปดาห์จะช่วยลดปริมาณเชื้อสาเหตุโรคในดินลงได้มาก 3. พื้นที่ที่เคยมีการระบาดของโรค สามารถฆ่าเชื้อโรคในดิน โดยใช้ยาฆ่าเชื้อผสมปูนขาว อัตรา 80 : 800 กิโลกรัมต่อไร่ หว่านลงในแปลงหลังไถพรวนดินครั้งแรก จากนั้นไถกลับและ

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
				อาการรากเน่า ถ้าตัดลำต้นตามขวางจะพบส่วนของลำเลียงน้ำและอาหารมีสีน้ำตาลเข้ม เมื่อนำไปแช่น้ำสะอาดประมาณ 5-10 นาที จะเห็นของเหลวสีขาวข้นคล้ายน้ำมัน [bacterial exudate (ooze)] ไหลออกมา	รดน้ำให้ดินมีความชื้น ทั้งไว้ 3-4 สัปดาห์ จึงเริ่มปลูกพืช 4. หมั่นตรวจแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพบต้นที่แสดงอาการของโรค ให้ชุดต้นที่เป็นโรคนำไปทำลายนอกแปลงปลูกทันที และโรยปูนขาวบริเวณหลุมที่ชุด เพื่อป้องกันการระบาดของโรค 5. ควรทำความสะอาดเครื่องมือ และอุปกรณ์ทางการเกษตร เช่น จอบ เสียม ทุกครั้งหลังใช้ กับต้นที่เป็นโรค 6. ในแปลงที่มีการระบาดของโรค หลังเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว นำส่วนต่าง ๆ ของพืชที่เป็นโรคไปทำลายนอกแปลงปลูก 7. ในพื้นที่ที่มีการระบาดของโรค ไม่ควรปลูกพืชอาศัยของเชื้อสาเหตุโรค เช่น พืชตระกูลถั่ว พืชตระกูลมะเขือ มันฝรั่ง พริก และถั่วลิสง ให้สลับปลูกพืชชนิดอื่นที่ไม่ใช่พืชอาศัย เช่น ข้าว ข้าวโพด และมันสำปะหลัง เพื่อตัดวงจรของโรค
			2. โรครากเน่าและโคนเน่า (เชื้อรา <i>Sclerotium rolfsii</i>)	พริกแสดงอาการเหี่ยวอย่างรวดเร็ว บางครั้งพบใบที่อยู่ด้านล่างเปลี่ยนเป็นสีเหลือง หากอาการรุนแรงพริกจะยืนต้นตาย บริเวณโคนต้นพบเส้นใยของเชื้อราสาเหตุโรค มีลักษณะหยากสีขาว ต่อมาเส้นใยของเชื้อจะรวมตัวเป็นเม็ดเล็ก ๆ สีขาว แล้วเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเข้ม จนเกือบดำคล้ายเมล็ดฝักกาด จึงมักเรียกว่า	1. ควรเฝ้าติดตามตากแดด เพื่อฆ่าเชื้อโรคที่อยู่ในดิน เนื่องจากเชื้อสาเหตุโรคสามารถมีชีวิตอยู่ในดินได้นาน 2. ใส่ปูนขาวหรือโดโลไมท์ก่อนปลูก เพื่อปรับสภาพดิน 3. แปลงปลูกควรมีการระบายน้ำที่ดี 4. จัดระยะปลูกให้เหมาะสม และทำค้างหรือ

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
				ราแม่ด้งกัดกาต โรคนี้พบได้ทุกระยะการเจริญเติบโตของพริก	ซึ่งเชื้อก่อช่วยเมื่อต้นพริกใกล้หรือกิ่งปรกดินเพื่อให้โคนต้นโปร่ง แสงแดดส่องถึง ไม่มีความชื้นสูง 5. หมั่นตรวจแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ หากพบต้นเป็นโรค ให้ถอนต้นและขุดดินบริเวณที่พบนำไปทำลายนอกแปลงปลูก แล้วรดดินในหลุมและบริเวณใกล้เคียง ด้วยสารป้องกันกำจัดโรคพืช เช่น คาร์บอกซิน 75% WP อัตรา 15 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ โทลไคลฟอส-เมทิล 50% WP อัตรา 20 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ อีไตรอะโซล 24% EC อัตรา 20 มิลลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร โดยรดสารทุก 5 วัน อย่างน้อย 2 ครั้ง เพื่อป้องกันเชื้อสาเหตุโรคแพร่ไปยังต้นข้างเคียง 6. หลังจากเก็บเกี่ยวพริกแต่ละรุ่น ควรกำจัดเศษซากพืชและวัชพืชในแปลงให้หมด เพื่อป้องกันการสะสมของเชื้อโรค 7. ทำความสะอาดเครื่องมือ และอุปกรณ์ทางการเกษตร เช่น จอบ เสียม ทุกครั้งหลังใช้กับต้นที่เป็นโรค
				อาการเริ่มแรก ใบแสดงอาการม้วนห่อ สีของใบซีดต่อมาเปลี่ยนเป็นสีเหลืองและแห้ง บริเวณโคนต้นมีอาการฉ่ำน้ำ ลำต้นเน่าหลุดออกจากง่ามได้ง่ายและหักพับ แต่ไม่มีกลิ่นเหม็น หากตรวจดูที่	1. ควรเลือกพื้นที่ปลูกที่ไม่เคยมีการระบาดของโรคนี้นมาก่อน และมีการระบายน้ำที่ดี 2. ไถพรวนดินให้ลึกเกินกว่า 20 เซนติเมตรจากผิวดินและตากดินไว้นานกว่า 2 สัปดาห์
	4. จิง	ทุกระยะการเจริญเติบโต	โรคเหี่ยวหรือเหี่ยวแห้ง (เชื้อแบคทีเรีย <i>Ralstonia solanacearum</i>)		

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
				ลำต้นจะพบส่วนของท่อน้ำเลี้ยงน้ำและอาหารมีสีน้ำตาลเข้ม เมื่อนำต้นมาตัดตามขวางแช่ในน้ำสะอาดประมาณ 5-10 นาที จะเห็นของเหลวสีขาวคล้ายน้ำมันไหลออกมา	จะช่วยลดปริมาณเชื้อสาเหตุโรคในดินลงได้มาก 3. พื้นที่ที่เคยมีการระบาดของโรค สามารถฆ่าเชื้อโรคในดิน โดยใช้ยูเรียผสมปูนขาวอัตรา 80 : 800 กิโลกรัมต่อไร่ หว่านลงในแปลงหลังไถพรวนดินครั้งแรก จากนั้นเฝ้าระวัง 3-4 สัปดาห์ จึงเริ่มปลูกพืช 4. ใช้หัวพันธุ์ปลอดโรค 5. หมั่นตรวจแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพบต้นที่แสดงอาการของโรค ให้ขุดต้นที่เป็นโรคนำไปทำลายนอกแปลงปลูกทันที และโรยปูนขาวบริเวณหลุมที่ขุด เพื่อป้องกันการระบาดของโรค 6. ในแปลงที่มีการระบาดของโรค หลังเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว นำส่วนต่าง ๆ ของพืชที่เป็นโรคไปทำลายนอกแปลงปลูก 7. ในพื้นที่ที่มีการระบาดของโรค ไม่ควรปลูกพืชอาศัยของเชื้อสาเหตุโรค เช่น พืชตระกูลถั่ว พืชตระกูลมะเขือ มันฝรั่ง พริก และถั่วลิสง ให้สลับปลูกพืชชนิดอื่นที่ไม่ใช่พืชอาศัย เช่น ข้าว ข้าวโพด และมันสำปะหลัง เพื่อตัดวงจรของโรค
5. แก้วมังกร	ทุกระยะการเจริญเติบโต	โรคลำต้นจุดสีน้ำตาล และผลเน่า (เชื้อรา <i>Neoscytalidium</i>)	อาการเริ่มแรกที่เกิด หรือผลเป็นจุดสีเหลือง จากนั้นจะพัฒนาเป็นตุ่มขนาดเล็ก ๆ สีสน้ำตาล คล้ายสีสนิมเหล็ก ต่อมาแผลขยายใหญ่ พบจุดเล็ก ๆ สีดำซึ่งเป็นส่วนขยายพันธุ์ของเชื้อรา	1. เลือกใช้ต้นพันธุ์ที่ปลอดโรค 2. ลดการให้น้ำไนโตรเจน เนื่องจากเป็นพืชอวบน้ำ อาจทำให้พืชอ่อนแอเกิดโรคได้ง่ายขึ้น 3. หมั่นกำจัดวัชพืชในแปลงปลูก เพื่อลด	

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดขึ้นช่วงเวลา	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
			dimidiatum)	สาเหตุโรคที่บริเวณเมล็ด บริเวณรอบเมล็ดสีเหลือง เมื่ออาการรุนแรงแผลจะเน่า โดยถ้าเป็นทั้งกิ่งจะทำให้เนื้อเยื่อตรงแผลหลุดเห็นเป็นรู หรือเว้าแหว่ง สำหรับที่ผล ถ้าอาการรุนแรงจะทำให้ผลเน่า	ความชื้น 4. งดให้น้ำช่วงบ่ายหรือเย็น ให้เฉพาะช่วงเช้า เพื่อลดความชื้นสะสมในทรงพุ่ม 5. ตรวจสอบแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพบโรคตัดแต่งส่วนที่เป็นโรคอย่างระมัดระวังให้มีแผลน้อยที่สุด การตัดแต่งกิ่งควรตัดตรงส่วนที่เป็นรอยต่อของข้อระหว่างกิ่ง นำส่วนที่เป็นโรคไปทำลายนอกแปลงปลูก แล้วพ่นด้วยสารป้องกันกำจัดโรคพืช โพรคลอราซ 45% EC อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือแมนโคเซบ 80% WVP อัตรา 50 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ อะซอกซิสโตรบิน + ไดฟิโนโคนาโซล 20% + 12.5% SC อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นให้ทั่วต้น ทุก 5-7 วัน จำนวน 4 ครั้ง และพ่นอีกครั้งในระยะติดดอก โดยพ่นให้ทั่วต้นทุก 7 วัน จำนวน 3 ครั้ง 6. ไม่นำเครื่องมือตัดแต่งที่ใช้กับต้นเป็นโรคไปใช้ต่อกับต้นปกติ และควรทำความสะอาดเครื่องมือก่อนนำไปใช้ใหม่ทุกครั้ง **** ควรหยุดพ่นสารก่อนการเก็บเกี่ยวอย่างน้อย 15 วัน
6. ะโวคาโด	ผลอ่อน-เก็บผลผลิต	โรคจุดดำ หรือ โรคแอนแทรคโนส	อาการที่ใบ พบจุดแผลสีน้ำตาลเข้ม หากอาการรุนแรงแผลจะขยายตัวอย่างรวดเร็ว		1. กำจัดวัชพืชรอบโคนต้นเพื่อลดความชื้นสะสม

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
			(เชื้อรา <i>Colletotrichum gloeosporioides</i>)	ใบจะแห้ง และร่วง อาการที่ก้านใบ กิ่ง และก้านช่อดอก พบแผลจุดหรือขีดสีม่วง ถ้าอาการรุนแรงแผลจะขยายลุกลาม ทำให้ก้านใบและกิ่งแห้ง หากเกิดที่ก้านช่อดอกจะทำให้ช่อดอกเหี่ยวแห้ง หลุดร่วงก่อนติดผล อาการที่ผล ผลอ่อนพบจุดแผลสีน้ำตาลถึงดำ หากอาการรุนแรงจะหลุดร่วงก่อนกำหนด อาการบนผลแก่ มักพบในระยะใกล้เก็บเกี่ยว และหลังเก็บเกี่ยว พบแผลจุดสีน้ำตาลถึงดำ รูปร่างกลม ต่อมาแผลขยายลุกลามเป็นแผลยุบตัวในเนื้อผล ทำให้ผลเน่า บางครั้งพบเมือกสีส้มซึ่งเป็นส่วนขยายพันธุ์ของเชื้อราสาเหตุโรครดที่บริเวณแผล	2. หมั่นตรวจแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพบอาการของโรค ตัดแต่งและเก็บส่วนที่เป็นโรคนำไปทำลายนอกแปลงปลูก เพื่อลดปริมาณเชื้อสาเหตุโรค 3. หากพบเริ่มมีการระบาดของโรค พันธุ์ยาสารป้องกันกำจัดโรคพืช เช่น อะซอกซีโสตโรบิน 25% SC อัตรา 10 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ แมนโคเซบ 80% WP อัตรา 50 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ไพรคลอราซ 45% EC อัตรา 15 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร พันธุ์ทุก 7-10 วัน 4. หลังจากเก็บผลผลิตแล้ว ตัดแต่งกิ่งที่เป็นโรคกิ่งแห้ง และซุ่มผลที่ติดอยู่บนต้น นำไปทำลายนอกแปลงปลูก เพื่อลดการสะสมของเชื้อสาเหตุโรค
7. พืชตระกูลส้ม (เช่น มะนาว มะกรูด ส้มโอ และ ส้มเขียวหวาน)		ทุกระยะการเจริญเติบโต	โรครดแคงเกอร์ (เชื้อแบคทีเรีย <i>Xanthomonas citri</i> subsp. <i>citri</i>)	อาการบนใบ เริ่มแรกเป็นแผลจุดน้ำ ต่อมาจะขยายใหญ่เป็นแผลจุดนูนสีเหลืองอ่อน ลักษณะฟูคล้ายฟองน้ำ จากนั้นเนื้อเยื่อแผลจะแห้ง มีสีน้ำตาลเข้ม ตรงกลางแผลยุบตัว ขอบแผลยกตัวขึ้น บริเวณรอบ ๆ แผลปรากฏวงสีเหลืองล้อมรอบ พบอาการของโรคได้ทั้งด้านหน้าและด้านหลังใบ โดยเห็นชัดที่ด้านหลังใบ นอกจากนี้ยังพบอาการของโรคได้บนก้านใบ ทำให้ใบเหลืองร่วงก่อนกำหนด	1. ควรเลือกกิ่งพันธุ์จากแหล่งปลูกที่ไม่มีการระบาดของโรค หรือไม่นำกิ่งพันธุ์จากต้นที่เป็นโรคไปปลูก และใช้กิ่งพันธุ์ที่ไม่เรียงรอยการติดเชื้อ 2. ตรวจแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพบอาการโรค ตัดแต่งส่วนที่เป็นโรค และเก็บเศษพืชที่ร่วงหล่นไปทำลายนอกแปลง แล้วพ่นด้วยสารป้องกันกำจัดโรคพืช กลุ่มสารประกอบทองแดง เช่น คอปเปอร์ออกซิคลอไรด์ 85%

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
				อาการบนกิ่ง ลักษณะคล้ายอาการใบไหม้ แต่ไม่มีวงสีเหลืองล้อมรอบแผล ต่อมาแผลจะแตกแห้ง เป็นสีน้ำตาล ขยายรอบกิ่ง หรือตามความยาวกิ่ง รูปร่างแผลไม่แน่นอน อาการบนผล ลักษณะคล้ายอาการบนใบ แต่จะเกิดเป็นแผลเดี่ยว ๆ มีลักษณะกลมฝังลึกลงไปในตัว ผลจะขยายเป็นสะเก็ดใหญ่ รูปร่างไม่แน่นอน มีวงสีเหลืองล้อมรอบ บางครั้งพบผลปริแตกตามรอยแผล หากเกิดโรคในระยะผลอ่อนจะทำให้ผลผลิตไม่ได้คุณภาพ และถ้าอาการรุนแรงจะทำให้ผลร่วง	WP อัตรา 30-50 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ คิวโปรออกไซด์ 86.2% WG อัตรา 10-15 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ คอปเปอร์ไฮดรอกไซด์ 77% WP อัตรา 15-20 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นทุก 7-10 วัน จำนวน 2-3 ครั้ง 3. ไม่นำเครื่องมือตัดแต่งที่ใช้กับต้นเป็นโรครไปใช้ต่อกับต้นปกติ และควรทำความสะอาดเครื่องมือก่อนนำไปใช้ใหม่ทุกครั้ง 4. กำจัดหนอนชอนใบ โดยเฉพาะช่วงที่พืชแตกใบอ่อน เนื่องจากรอยทำลายของหนอนชอนนี้เป็นช่องทางให้เชื้อสาเหตุโรคเข้าทำลายพืช และช่วยส่งเสริมให้อาการโรคลุกลามอย่างรวดเร็ว โดยพ่นด้วยสารฆ่าแมลง เช่น อิมิดาโคลพริด 70% WG อัตรา 2 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ฟิโพรนิล 5% SC อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ สูเฟนบูรอน 5% EC อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ โพรพิโนฟอส 50% EC อัตรา 30 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ไบเฟนทริน 2.5% EC อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ อะบาเมกติน 1.8% EC อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ บีโตรเลียม ออยล์ 83.9% EC อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ไคโลไทอะมิน 16%

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
					SG อัตรา 5 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ไทอะมีทอกแซม 25% WG อัตรา 5 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นเมื่อพบหนอนขอนใบลงทำลายเกิน 50 เปอร์เซ็นต์ ของยอดที่สำรวจ โดยสำรวจแปลงละ 10 ต้น ต้นละ 5 ยอด
	ออกดอก-ติดผลอ่อน		โรแดงแอฟริกัน	ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงอยู่ที่บริเวณด้านหน้าใบหรือด้านบนของใบส้ม แต่ในกรณีที่มีการระบาดรุนแรง ประชากรของไรหนาแน่น อาจพบการทำลายของไรที่บริเวณหลังใบ และที่ผลด้วย ทำให้ใบและผลมีสีเขียวจางลง เนื่องจากสูญเสียคลอโรฟิลล์ หากมีการระบาดรุนแรง อาจทำให้ใบ และผลร่วงในที่สุด	1. หมั่นสำรวจแปลงส้มทุกสัปดาห์ในช่วงฤดูแล้ง ระหว่างเดือนธันวาคม - พฤษภาคม และในช่วงที่ฝนทิ้งช่วง ระหว่างเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม 2. เมื่อพบไรแดงแอฟริกันเริ่มลงทำลายส้มให้ทำการป้องกันกำจัด ด้วยการให้น้ำติดต่อกันหลาย ๆ ครั้ง 3. หากมีการระบาดรุนแรง โดยสามารถใช้สังเกตรูปร่างส้มสีเขียวจางลง และเมื่อใช้แว่นขยายส่องดู พบตัวอ่อนและตัวเต็มวัยของไรดูดทำลายอยู่ทั่วไปใบ ให้ทำการกำจัดด้วยสารฆ่าไรชนิดใดชนิดหนึ่ง เช่น ไพเรพาร์โกด์ 30% WP อัตรา 30 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ อะมิพราซ 20% EC อัตรา 30 มิลลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ เฮกซีไทอะซอกซ์ 1.8 % EC อัตรา 40 มิลลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หากยังพบการระบาดของไรให้พ่นสารฆ่าไรซ้ำอีก 1 ครั้ง ห่างจากครั้งแรก 5 วัน **** ไม่ควรใช้สารฆ่าไรกลุ่มเดียวกันติดต่อกัน

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
					เป็นเวลานาน ควรใช้สลับกลุ่มเพื่อป้องกันการต้านทานต่อสารฆ่าไร
	8. กาแฟ	พัฒนาผล	โรคแอนแทรคโนส หรือโรคใบไหมสีน้ำตาล หรือโรคกิ่งแห้ง หรือโรคผลแห้ง (เชอรา <i>Colletotrichum gloeosporioides</i> , <i>Colletotrichum coffeanum</i>)	อาการที่เป็น: พบได้ทั้งใบอ่อนและใบแก่ ลักษณะเป็นจุดสีน้ำตาล เมื่ออาการรุนแรง แผลจะขยายขนาดเป็นแผลใหญ่ ทำให้ใบแห้งไหม้ทั้งใบ อาการที่ถึง: เกิดอาการไหม้บนกิ่งเขียว ทำให้ใบเหลืองและร่วง กิ่งเหี่ยวและแห้งทั้งกิ่ง อาการที่ผล: พบได้ทั้งผลอ่อน และผลแก่ เริ่มแรกผลเป็นจุดสีน้ำตาลเข้ม เมื่ออาการรุนแรงขึ้นจุดจะขยายรวมกันเป็นแผลรูปร่างไม่แน่นอน และเนื้อเยื่อของผลยุบตัว ผลที่เป็นโรคจะหยุดการเจริญ เปลี่ยนเป็นสีดำ แต่ผลยังคงติดอยู่บนกิ่งกาแฟ	1. ศึกษาระดับปริมาณให้เหมาะสม เพื่อรักษา ระดับความชื้น เป็นการป้องกันการเกิดโรค 2. หมั่นตรวจแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ เก็บผล ตัดแต่งกิ่ง ใบ และดอก ที่เป็นโรค นำไปทำลาย นอกแปลงปลูก แล้วพ่นด้วยสารป้องกันกำจัด โรคพืช แมนโคเซบ 80% WP อัตรา 50 กรัม ต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ เบโนมิล 50% WP อัตรา 20 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร ควรหยุดพ่นสาร เมื่อผลเริ่มแก่จนกระทั่งเก็บเกี่ยว 3. ในระยะติดผลหมั่นสำรวจ และป้องกันกำจัด มอดเจาะผลกาแฟอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจาก มอดเจาะผลจะทำให้เกิดแผล เป็นช่องทางให้ เชื้อราเข้าทำลายผลได้มากขึ้น 4. หลังเก็บเกี่ยวผลกาแฟควรตัดแต่งกิ่งและ ให้ใบย่อยขึ้น เพื่อให้ต้นกาแฟมีความแข็งแรง
	9. กล้วย	ทุกระยะ การเจริญเติบโต	โรคใบจุดดำ (เชอรา <i>Marssonina rosae</i>)	อาการของโรคมักพบที่ใบกล้วยด้านล่างก่อน โดยใบจะเริ่มเป็นจุดแผลกลมสีดำ ขอบแผล ไม่เรียบ กลางแผลมีสีน้ำตาลเข้มจนเกือบดำ เมื่อความชื้นสูง แผลจะขยายใหญ่และพบ หลายแผลในหนึ่งใบ ทำให้ใบเหลือง แห้ง และหลุดร่วง	1. ตรวจแปลงปลูกสม่ำเสมอ เมื่อพบกล้วยหลาย เริ่มแสดงอาการของโรค ตัดส่วนที่เป็นโรค และเก็บใบที่ร่วงหล่นไปทำลาย หรือฝังดิน นอกแปลงปลูก ไม่ทิ้งไว้ในบริเวณ หรือข้างแปลง เพื่อลดปริมาณเชื้อสาเหตุโรค หากโรคยังคง ระบาดพ่นด้วยสารป้องกันกำจัดโรคพืช โพรคลอราซ 45% EC อัตรา 20 มิลลิตรต่อ

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
					น้ำ 20 ลิตร หรือ แมนโคเซบ 80% WP อัตรา 50 กรัม ต่อ น้ำ 20 ลิตร หรือ ไดฟีนโคนาโซล 25% EC อัตรา 10 มิลลิลิตรต่อ น้ำ 20 ลิตร ทก 5-7 วัน 2. กำจัดวัชพืชในแปลงปลูก เพื่อให้อากาศถ่ายเทสะดวก เป็นการลดความชื้น ทำให้สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมต่อการระบาดของโรค 3. ควรหลีกเลี่ยงการให้น้ำแบบพ่นฝอย เพราะจะทำให้ใบทุกหลาับมีความชื้นสูง หรือถ้าให้น้ำแบบพ่นฝอยควรให้ในตอนเช้า
		ตัดดอก	เพลี้ยไฟพริก	ตัวอ่อน และตัวเต็มวัยจะใช้ปากแทงดูดกินน้ำเลี้ยงจากบริเวณยอดอ่อน ทำให้ยอดอ่อนมีลักษณะหงิกงอ มีรอยสีน้ำตาลดำ เที่ยวแห้ง ถ้าทำลายส่วนดอกจะทำให้ดอกแคระแกร็น หรือทำให้กลีบดอกมีสีน้ำตาลไหม้ไม่ได้คุณภาพตามความต้องการของตลาด	พ่นสารฆ่าแมลงที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟพริกในแปลงทุกหลาับ หรือพืชอาหารรอบ ๆ แปลง เมื่อพบการระบาด เช่น สไปนีโทแรม 12% SC อัตรา 10-20 มิลลิลิตรต่อ น้ำ 20 ลิตร หรือ ไสเอนพราณิลิโพรล 10% OD อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อ น้ำ 20 ลิตร หรือ คลอร์ฟิเนาเพอร์ 10% SC อัตรา 30 มิลลิลิตรต่อ น้ำ 20 ลิตร หรือ ฟิโพรนิล 5% SC อัตรา 30 มิลลิลิตรต่อ น้ำ 20 ลิตร
	10. อ้อย	ย่างปล้อง-เป็นลำ	หนอนกอลายจุดใหญ่	ตัวเต็มวัยของหนอนกอลายจุดใหญ่เริ่มเข้ามาวางไข่ที่ใบอ้อย เมื่อหนอนฟักออกมาจะเดินเรียงแถวกันแล้วเจาะที่ยอดอ้อยท่างจากที่วางไข่ประมาณ 1 ปล้อง หนอนจะเจาะเข้าไปอยู่ข้างในลำต้นทั้งหมด ประมาณ 300-400 ตัว โดยเจาะรูเข้าไปรูเดียว และกัดทำลาย	ทำการป้องกันกำจัดด้วยวิธีผสมผสาน ได้แก่ 1. การป้องกันกำจัดด้วยวิธีกล - หมั่นสำรวจแปลงอ้อยอยู่เสมอ ถ้าพบการเข้าทำลายของหนอนกอลายจุดใหญ่ที่ลำอ้อยให้ตัดออกมาทำลายทิ้งนอกแปลง และทำลายหนอนที่อยู่ในลำอ้อย

สภาพแวดล้อม/สภาพอากาศที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานี้	ชนิดพืชที่อาจเกิดผลกระทบ	ระยะการเจริญเติบโตของพืชในช่วงนี้	ปัญหาที่ควรระวัง	ข้อสังเกตลักษณะ/อาการที่อาจพบ	แนวทางป้องกัน/แก้ไข
				ทำให้อ้อยเสียหาย ถ้าเป็นพันธุ์ที่อ่อนแอ หนอนจะเจาะไปถึงโคนต้น และกินเนื้ออ้อยจนหมดเหลือแต่เปลือก ทำให้อ้อยสูญเสียทั้งน้ำหนักและความหวาน	2. การป้องกันกำจัดด้วยศัตรูธรรมชาติ - ถ้าพบการทำลายเล็กน้อยกว่า 20 เปอร์เซ็นต์ ให้ปล่อยแตนเบียนหนอน อัตรา 100-500 ตัวต่อไร่ ปล่อยทุกสัปดาห์ - ถ้าพบไข่ของหนอนกอหลายจุดใหญ่ 0.5-1.0 กลุ่มต่อต้น ให้ปล่อยแตนเบียนไข่ อัตรา 12,000-20,000 ตัวต่อไร่ 3. การป้องกันกำจัดด้วยสารเคมี - ในแปลงอ้อยถ้าพบหนอนกอหลายจุดใหญ่เริ่มออกเป็นตัวเต็มวัย ประมาณ 1-5 ตัวต่อกอ พ่นสารฆ่าแมลง เคลทาเมทริน 3% EC อัตรา 10 มิลลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นตอนเย็นโดยใช้เครื่องพ่นแรงดันน้ำสูง หลังจากรัน 5-7 วัน ให้ปล่อยแตนเบียนไข่ตามอีกครั้ง - ถ้าพบไข่ของหนอนกอหลายจุดใหญ่ 0.5-1.0 กลุ่มต่อต้น พ่นด้วยบีโตรีเลียม ออยล์ 83.9% EC อัตรา 100 มิลลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร

รายงาน : สถาบันวิจัยพืชสวน (นางสาววิภา บุปผาประเสริฐ) ข้อมูลจาก ศวกส.เพชรบูรณ์, ศวกส.ราชบุรี, ศวกส.สุโขทัย และ ศวกส.เลย

: สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน (นางสาวสุรรัตน์ ทองคำ) ข้อมูลจาก กลุ่มวิชาการ

: กลุ่มวิจัยโรคพืช กองวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช

: กองวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช

ผู้กลั่นกรอง